

За наукові кадри

ОРГАН ПАРТКОМУ, РЕКТОРАТУ, ПРОФКОМІВ ТА КОМІТЕТУ ЛКСМУ ОДЕСЬКОГО ОРДЕНА
ТРУДОВОГО ЧЕРВОНОГО ПРАПОРА ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА.

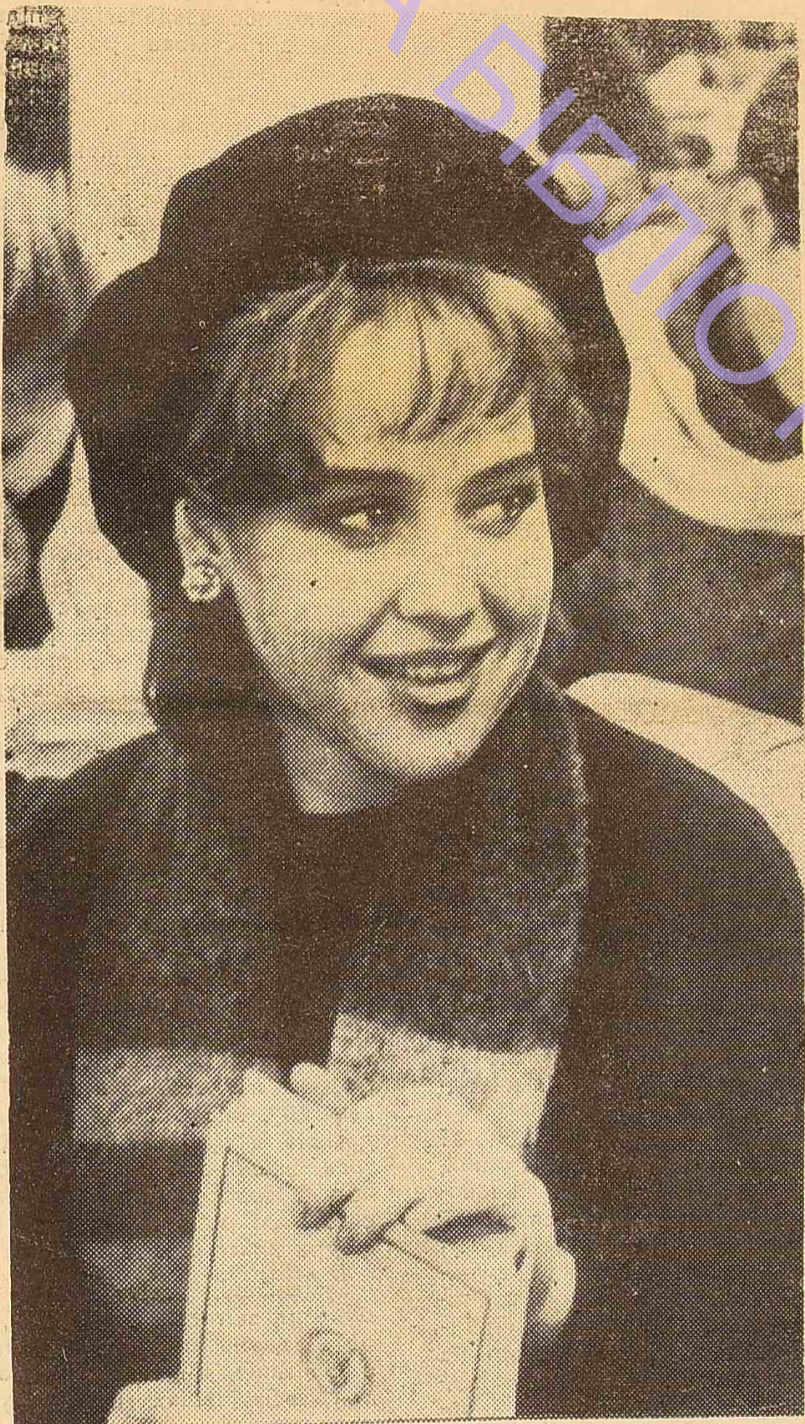
Видається з 1933 р.

№ 38 (1771)

8 ГРУДНЯ 1989 РОКУ

Цена 2 коп.

першокурсниця

Після закінчення школи у Елли Загребельної були сумніви — чому присвятити себе. І музика й література вабили з однаковою силою. Можливо, в останню хвилину на користь філологічної освіти засвідчив той факт, що літературу в її школі викладала випускниця ОДУ Лямцева Тетяна Володимирівна. Коли Елла вступала до університету — зараз вона першокурсниця — стало ясно, що віднині доведеться працювати на іншому рівні і що навантаження будуть більш серйозні. І хоча навчання вимагає сумлінної праці в бібліотеці, солідної підготовки до семінарів і практичних занять, Елла намагається викрасти час для репетицій в українському хорі.

Розмовляючи з нею, я відчула, що дівчина спроможна мислити критично, оцінити рівень викладання тієї чи іншої дисципліни, розуміється на літературі, музиці, театрі. Хочеться побажати, щоб її здібності не були втрачені марно, і щоб в першому ж випробуванні на звання студента філфаку — у зимовій сесії — Елла вийшла переможницею.

А. ВІКТОРОВА.
Фото В. ПАЩУКА.

коли верстався номер

Одеський університет віддала делегація керівних представників вищих навчальних закладів В'єтнаму, які прибули в Одесу для ознайомлення з організацією навчальної роботи в радянських вузах. В'єтнамські гості мали зустріч з ректором університету професором І. П. Зелінським.

7 грудня в університеті проведена міжнародна конференція

студентська наукова конференція «Ленінізм — ідейно-теоретична основа перебудови і оновлення соціалізму». До підготовки конференції були залучені викладачі кафедр суспільних наук, кафедр «РКІ», співробітники деканату по роботі з іноземними студентами. Звіт про конференцію буде опубліковано в одному з номерів «ЗНК».

назустріч виборам

Як іде підготовка?

На це запитання кореспондентів «ЗНК» відповідає заступник секретаря парткому ОДУ з оргроботи В. В. Глебов.

— Зараз на факультетах проходять збори, де висувають представників на загальноуніверситетську конференцію, яка має назвати кандидатів у народні депутати УРСР та до місцевих Рад. Норма представництва для факультетів і підрозділів на конференцію — один делегат від двадцяти чоловік.

Конференцію намічено на 22 грудня.

— Вікторе Вікторовичу, чи не могли б ви сказати, скільки депутатів від Центрального району міста Одеси має бути обрано до Верховної Ради України, до обласної, міської та районних Рад народних депутатів.

— Це відомо. До Верховної Ради республіки від нашого району треба обрати одного депутата, до обласної Ради — дев'ятьох, до міської Ради — 24, до районної — 120 депутатів. Щодо якоїсь квоти для університету, цього поки що ніхто не визначав.

— Які нововведення є в організаційному плані у зв'язку з виборами?

— На відміну від попередніх виборчих кампаній тепер на базі університету буде створено лише одну дільничну виборчу комісію. Зараз іде висування представників до її складу.

— Як відомо, вже опубліковано передвиборні платформи ЦК Компартії України, Одеського обкому і міському партії. Цими днями має бути ухвалене звернення до виборців

районного комітету партії. Як ці документи намічено пропагувати в університеті?

— Відповідаючи на таке запитання, уточнюю, що 7 грудня відбудеться VI Пленум Центрального райкому Компартії України з порядком денним: «Про завдання районної партійної організації у справі підготовки і проведення виборів народних депутатів УРСР та місцевих Рад». На 20 грудня намічено засідання парткому університету з аналогічним порядком денним. Проте, не чекаючи якихось офіційних настанов, партком ОДУ з власної ініціативи провів 27 листопада семінар із секретарями партгруп, обраних у вересні-жовтні, на якому, зокрема, мовилося й про роботу партійних організацій у зв'язку з виборчою кампанією.

Згадані вище документи, так само як і Закони про вибори, повинні бути в центрі уваги ідеологічної і пропагандистської роботи на всіх рівнях. Організувати вивчення і роз'яснення документів, особливо в студентському середовищі, повинні партійні бюро факультетів. До речі, ми нікому не нав'язуємо якихось конкретних форм роботи. Це можуть бути заходи в рамках системи політичного навчання, єдиних політднів, вони можуть входити до планів роботи агітклубів, агітполітцентрів — хай вирішують самі учасники дискусій, вечорів, занять тощо.

— Недавні вибори народних депутатів СРСР показали, що виборці не часто заходили до агітцентрів чи на виборчі дільниці. Ви ж знову називаєте ці осередки політичної агітації. Чи не прирікаємо серйозну справу на невдачу?

Як уже повідомлялося, 29 листопада відбулися загальноуніверситетські партійні збори, на яких з доповіддю «Про стан і заходи до поліпшення викладання суспільних наук» виступив проректор ОДУ професор Л. О. Ануфрієв (доповідь друкуємо в цьому номері скорочено).

У дебатах взяли участь Л. Х. Доленко, Н. М. Якубов, В. П. Бельдій, А. А. Жаборюк, І. І. Каракаш, П. К. Лобазов, С. А. Мариняко, П. І. Раннев, Н. О. Пільгуй, Б. Ф. Погорелов, В. В. Агеев, Ю. А. Немченко, М. Т. Щербань, І. П. Зелінський. Виступи друкують у наступному номері «ЗНК».

У роботі зборів взяв участь завідувачий сектором ідеологічного відділу обкому партії В. В. Литовченко.

Учасники зборів більшістю голосів схвалили пропозицію Г. С. Прокоф'єва надіслати телеграму на підтримку головного редактора тижневика «Аргументы и факты» В. А. Старкова.

— Не думаю, що причина апатії виборців — у формі заходу. Мабуть, річ у тім, який зміст покласти в ці форми, наскільки компетентними є люди, яким доручено їх реалізувати. Тут — відповідальність партійних органів за ретельність добору людей та організацію кампанії.

— У трудовому колективі університету мало хто знає, хто представляє наш колектив зараз в обласній, міській і районній Радах народних депутатів. І. П. Зелінського — знають. Про інших ніхто, кого ми питали, нічого сказати не можуть.

Чи не могли б ви нагадати їх прізвища.

— До обласної Ради народних депутатів нинішнього скликання від університету було обрано завідувача кафедрою історії КПРС Н. М. Якупова, до міської Ради — завідувача кафедрою генетики й молекулярної біології В. М. Тоцького і колишню студентку ОДУ О. А. Біляк, депутатами Ради народних депутатів Центрального району є декан юрфаку А. С. Васильєв, доцент кафедри органічної хімії Л. Я. Глинська, студентка мехмату Н. Є. Ковальчук, студент істфаку С. А. Мариняко, завідувач кафедрою економічної географії О. Г. Топчієв.

Гадаю, що під час цьогорічної виборчої кампанії названі товариші зможуть зустрітися зі студентами й викладачами і розповісти їм про свою роботу.

Зрозуміло, в передвиборчій кампанії активну участь мають взяти члени парткому і партійних бюро факультетів. Ясно також, що велика робота чекає і на колектив редакції газети «ЗНК».

Інтерв'ю від М. Успенів.

ЗУСТРІЧ З РЕГЕНСБУРГОМ

19—25 листопада ц. р. у місті Регенсбургу (ФРН) на запрошення адміністрації тамтешнього університету побувала делегація ОДУ в складі виконуючого обов'язки ректора професора М. П. Коваленка, декана факультету РГФ, доцента Л. М. Голубенко, декана мехмату доцента В. Є. Круглова і заступника голови міськвиконкому В. І. Журавка. Мета візиту — уточнення і підписання протоколу про дальше співробітництво наших університетів згідно з договором, ратифікованим минулого року (див. «ЗНК» 1988, № 28 і 1989, № 31).

Наш кореспондент зустрівся з професором М. П. Коваленком і попросив його розповісти читачам «ЗНК» про враження від цієї поїздки.

Що відзначив Микола Павлович насамперед, то це теплу, дружню прихильність усіх, з ким випало зустрічатися в дні візиту, — шофера, що возив гостей по місту, гідів-опікунів (вже знайомих читачам з публікації «ЗНК» Єрвіна Веделя і Хайнца Кнайпа), представників міського магістрату, працівників та установ, де доводилось бувати і, певна річ, студентів, викладачів і наукових працівників Регенсбурзького університету.

Професор Коваленко показав мені плакат — такі висять у

вестибюлі й аудиторіях, — де по-російськи написано: «Спасибо, господин Горбачев».

У дні візиту йшли переговори з усіма факультетами. Вималювались нові галузі співробітництва. Намічено обмін науковими працівниками (для недовгого стажування) біологічного, геолого-географічного, механіко-математичного, РГФ, хімічного і юридичного факультетів. Підтверджено обмін 15 студентами факультету РГФ на безвалютній основі: у липні наступного року до Регенсбурга мають поїхати наші студен-

ти, які вивчають німецьку мову; у вересні — регенсбурзькі студенти-русисти мають прибути до Одеси.

Обговорено також принципово новий аспект співробітництва наших університетів: ОДУ має намір прийняти 25 німецьких студентів-славистів (курс, розрахований на 1 місяць) на валютній основі. Не будемо приховувати, підкреслює професор М. П. Коваленко, валюта нашому університетові конче потрібна — хоч би для вдосконалення матеріально-технічної бази. Але можливість прийому на навчання на валютній основі багато в чому залежить від того, чи зуміємо ми забезпечити належні житлово-побутові умови гостям з Регенсбургу. Отже, ще раз постає питання про будівництво нового гуртожитку чи створення спеціального резерву житла для таких випадків.

[Закінчення на 3-й стор.]

формалами. Друга половина — їх слухачами. Точаться справжні бої.

Проте на мітингах, зборах і зустрічах у нашому місті не видно блиску клинків університетських суспільствознавців.

А публіцистика, газети, радіо? За останні 2—3 роки наші суспільствознавці виступили лише кілька разів в обласних, республіканських і центральних газетах.

Перебудова викладання і наукових досліджень підвищує вимоги до суспільствознавців кафедр. Сьогодні на них 90 викладачів, в тім числі 9 професорів, 56 доцентів і кандидатів наук. На жаль, цей викладацький корпус обтяжений роками: 36 викладачів старші за 50 і навіть 60 років, у тім числі майже вся професура, 28 викладачів — 40—50-річні люди. Лише 9 чоловік 30-річних, з них 4 — на кафедрі історії КПРС.

Одеський університет готує кадри суспільствознавців. Лише за роки перебудови наша аспірантура на кафедрах суспільних наук випустила 53 молодих вчених. Працюють вони по всій Україні, і це добре. Негаразд лише те, що тільки 5 з них працюють на університетських кафедрах.

Невипадковим здається й те, що жоден з відраджених у докторантуру чи переведених на посади старших наукових працівників не захистив протягом останніх 8 років доктор-

ських дисертацій.

Чи всі викладачі-суспільствознавці здатні до радикального переосмислення курсів, що їх вони викладають? Щодо цього є сумніви. І перед усім тому, що зміна світогляду — процес болісний, тривалий, і під силу лише особі мислячій. На наших кафедрах поруч з висококваліфікованими викладачами працюють також люди, настроєні консервативно, обтяжені застарілими ідеологічними стереотипами. Дехто з них уже втратив здатність до наукової творчості, став на шлях пристосовництва, кон'юнктури. Звідси — величезний дефіцит діалектичного мислення, наукової толерантності, культурної полеміки. Вияв цього — в абсолютизації тієї чи іншої точки зору, завзятому обстоюванні групових інтересів, суб'єктивізмі. Ще раз це стало видно з «дискусії» на сторінках «ЗНК» між Ф. В. Нехом і М. Т. Щербанем.

Вважаю, що нам не обійтися без переатестації кадрів суспільствознавців, і практикувати її треба не рідше як двічі на п'ятиріччя.

Викладачам-комуністам важливо подолати своєрідну особисту відчуженість від трудності, що їх мають сьогодні суспільні науки, не піддатися спокусі самоіндульгенції, зрозуміти, наскільки потрібно повернути викладанню суспільних наук лєнінський дух шукання істини.

Зустріч з Регенсбургом

(Закінчення.)

Початок на 1-й стор.

Надзвичайно вразила всіх церемонія «передавання влади» від колишнього ректора, професора доктора Ганса Бунгерта до нового — професора, доктора Хельмута Альтера. Після увертюри (щось дуже вродливе і разом з тим легке, прозоре з Вівальді), яку виконав студентський оркестр, з прощальною промовою виступив доктор Ганс Бунгерт. Він щиро подякував викладачам і студентам за спільну роботу. Потім брали слово представники молоді науки — наукові працівники й асистенти, які добродушно критикували колишнього ректора за нестачу гласності (це слово російською мовою). Виявилось, що молодь була позбавлена права голосу в сенаті (те саме, що в нас Учена рада).

Молодих викладачів і наукових працівників підтримали студенти. Вони нарікають на те, що не беруть участі в управлінні університетом і жоден з них не входить до складу сенату. Але в цілому ця критика приймається як цілком доброзичлива і навіть дещо іронічна.

Далі з «тронною» промовою звернувся до присутніх новий ректор, який виклав свою «платформу» і пообіцяв бути відвертішим, демократичнішим.

Микола Павлович відзначав добре, поважливо, тактовне ставлення нового ректора до колишнього. Розповів про давню традицію Регенсбурзького університету: колишній ректор під час описуваної церемонії передає новому символ влади — золотий ланцюг (майже, як у Гріна). Ланцюг цей справді з благородного металу, тому ректор каже, що з таким атрибутом небезпечно йти, десь у товариство. Для «віздів» є дублікат з простого металу. (Чому в ОДУ, одному з найстаріших в Україні університетів немає чогось подібного? Ректори йдуть з вузу, ніби повалені королю...)

Нарешті, студентський оркестр перейшов на щось подібне до симфонічного, і церемонія, на якій, до речі, крім представників ОДУ, були ректор Седезького університету, міністр науки й мистецтва землі Баварії Ганс Цехетмайр та інші високі гості, наблизилась до кінця.

Професор Коваленко нагадує, що в своєму інтерв'ю газеті «ЗНК» Хайнц Кнайп висловив бажання побачити в Регенсбургу представника Одеського міськвиконкому. Завдяки цьому

можуть започаткуватися побратимські відносини не лише між університетами, а й між містами. Ось чому регенсбуржці були раді приїздові в складі делегації товариша В. І. Журавка.

Заступник голови Одеського міськвиконкому і вся делегація ОДУ побували на прийомі у бургомистра В. І. Журавок був на засіданні міської ради, де виступив і здобув аплодисменти, що буває на таких засіданнях дуже рідко. Міська рада розгляне пропозиції, що надійшли від одеситів, і, сподіваємось, дружба й співробітництво Регенсбурга й Одеси міцнітимуть.

Делегація ОДУ побувала також на знаменитому заводі, що виробляє автомобілі «БМВ». Це підприємство, яке дає щороку 260 тисяч машин, буквально вразило всіх. Добре враження залишилось й від екскурсії на міські очисні споруди.

Маючи на меті налагодження ділових контактів, делегація ОДУ відвідала й торгівельно-промислову палату, генеральний секретар якої оголосив, що одесити — перші радянські представники, які побували тут. Люб'язний господар запропонував свої посередницькі послуги в переговорах однієї з лабораторій фізфаку ОДУ із західнонімецькою фірмою з приводу спільного виробництва маркірувальної системи, що ґрунтується на використанні специфічних властивостей аерозолей.

Широкою була й культурна програма. Дуже тепло приймали одеських колег у себе вдома, в сімейній обстановці представники Регенсбурзького університету. Професор Коваленко розповідає про те, що в кожному домі відчувалася глибока приязнь до радянських людей. Щоразу члени одеської делегації чули від німецьких друзів, що їх приваблює Росія, особливе світло, що лине від неї, духовність. Вони щиро бажають успіху перебудові. «Відверто кажучи: ви не уявляєте, наскільки важлива ваша перебудова для ФРН».

І ще один момент вразив М. П. Коваленка — реакція на слово «університет». У свідомості західних німців університетське місто — це особливе місто, з давніми науковими, культурними й демократичними традиціями. Саме такою їм вважається Одеса, з якою вони щиро хочуть мати дружні зв'язки.

О. ГУБАР.

резонанс

МЫ—НЕ НИГИЛИСТЫ

Уважаемый товарищ редактор!

Прошу опубликовать в «ЗНК» мое обращение к тов. Нэму Ф. В., старшему преподавателю кафедры истории КПСС.

Уважаемый Федор Васильевич!

Считаю, что нет необходимости напоминать Вам, как, по теории Маркса, происходит смена общественных формаций. Внутри уходящей формации возникают, зарождаются новые экономические отношения, которые, развиваясь, удерживают себя в изменяющемся обществе. Но всегда ли изменения сопровождаются «взрывом»? Не дает ли нам история капитализма многочисленные примеры обратного? И после этого Вы с издевкой называете меня «защитником буржуазного реформизма».

Посмотрите, мы 72 года шумели об успехах, связанных с нашим строем, и не хотели замечать того, что другие народы создали общественно-экономические системы, эффективность которых в смысле гуманного отношения к человеку трудно оспаривать.

Сейчас говорят о шведской, австрийской и других моделях социализма. Но эти страны — капиталистические. Правда, прекрасный повод, как в недавние времена, обвинить меня в «преклонении...», «восхвалении...», «безродном космополитизме и т. д.»?

Но мы, — я имею в виду и своих ровесников, товарищей по университету, — хотим основательно во всем разобраться.

СТОИТ ЛИ УПОРСТВОВАТЬ?

Уважаемая редакция!

Под рубрикой «Позиция» в «ЗНК» № 36 опубликованы открытое письмо тов. Нэму Ф. В., ответ на него редактора газеты и выписка из протокола заседания кафедры истории КПСС. Поводом к полемике послужило интервью, взятое у студентов ОГУ перед праздником Великого Октября («ЗНК» № 34). В принципе ответ тов. Щербаня представляется убедительным. Мне же хотелось бы обратить внимание на некоторые аспекты проблемы, пока не освещенные в публикациях.

Главное обвинение в адрес редактора «ЗНК», высказанное тов. Нэхом: «Как же Вы могли не поправить молодых людей?» (Имеются в виду студенты, давшие интервью). Кафедра высказывается определеннее: тов. Щербань «устаами студентов» повторяет «ложь об Октябрьской революции». Другими словами, раз газета допустила публикацию неотретушированных высказываний студентов, не подвергла их строгой цензуре, то редактор — антисоветчик и антикоммунист. Кажется, я не исказил смысл.

Такой подход представляется некорректным, нелогичным и ошибочным. Можно спорить по вопросу об уместности подобных материалов в праздничном номере газеты, но приписывать высказывания интервьюируемых редактору органа, опубликовавшего интервью... С тем же успехом взгляды Нины Андреевой или лидера «Памяти»

МЫ — неравнодушные люди, у нас болит душа за миллионы погибших в гражданской войне (разве все они были врагами революции?), за миллионы истребленных и замученных в годы репрессий. Может ли мы не думать и не говорить об этом?

Вы заявляете, что каждый образованный человек должен понимать, что «...сталинизм и сталищина, как и бржежневщина, не являлись и не являются закономерностью социалистической революции». Но тогда следствием чего они стали в нашей стране?

Политическое экспериментирование для меня равнозначно политическому авантюризму. Но вся наша послеоктябрьская история — до перестройки! — от начала до конца оказалась политическим экспериментом, в ходе которого были извращены идеи Маркса и Ленина, искалечены жизни трех поколений.

Да, я не скрываю, что являюсь приверженцем теории конвергенции, критике которой посвятили так много времени наши обществоведы. Но я не уверен, что им не придется иными глазами взглянуть на

ОТ РЕДАКЦИИ: Ввиду жесткого дефицита газетной площади мы были вынуждены сократить письмо О. Дьяченко. Некоторый максимализм и несколько упрощенное толкование автором сложных общественно-экономических явлений, по нашему мнению, не являются помехой для понимания главного: студенты не против марксистского объяснения истории, они не приемлют одного: попыток черное называть белым — как в недоброй памяти времена.

можно приписывать телепрограмме «Взгляд».

Содержание интервью, высказывания студентов мне представляются наивными, эклектичными, несамостоятельными и во многом ошибочными. Очевидно, интервью и не претендовало на полноту раскрытия мировоззренческих позиций студентов. Товарищи искренне повторили отдельные яркие положения, известные по многочисленным и разнообразным публикациям в популярных и научных изданиях последних лет. Интервью выявило тот сумбур, который царит в головах студентов, да и только ли студентов...

Но ведь помимо газет и журналов, помимо книг и телепередач у товарищей был и такой источник информации, как занятия по истории в университете! По сути дела, студенты продемонстрировали результат воздействия на них кафедры истории КПСС, а не редактора газеты. Все они прослушали лекционный курс, участвовали в работе на практических занятиях, сдали зачеты и экзамены. Можно констатировать: кафедра в данном случае свои обязанности фактически не выполнила: знаниями студентов не обеспечила, хотя наличие этих знаний на экзамене зафиксировала. А может, на экзамене студенты говорили «что положено» и только в интервью сказали то, что они думают?

Убедить студентов в правоте своей позиции преподавателям истории в данном случае не

многое в этой теории в свете современных событий глобального масштаба.

Я СЧАСТЛИВ, ЧТО ЖИВУ ВО ВРЕМЕНА РЕВОЛЮЦИОННЫХ РЕФОРМ, ЧТО ПРОГРЕССИВНАЯ ЧАСТЬ ПАРТИИ РАБОТАЕТ НАД ИЗМЕНЕНИЕМ НАШЕГО ОБЩЕСТВА.

Чехов говорил, что нужно выдавливать из себя раба по капле. Думаю, что мы это и делаем, а Вы пытаетесь опять загнать нас в рамки «ортодоксального понимания истории и общественной жизни». Мы — не нигилисты, и не отвергатели, мы уверены в величайших потенциальных возможностях нашего общества. Мы верим, что цель перестройки — сделать человека счастливым. Но к этой цели мы желаем идти свободными и мыслящими людьми, а не «винтиками», напичканными лозунгами.

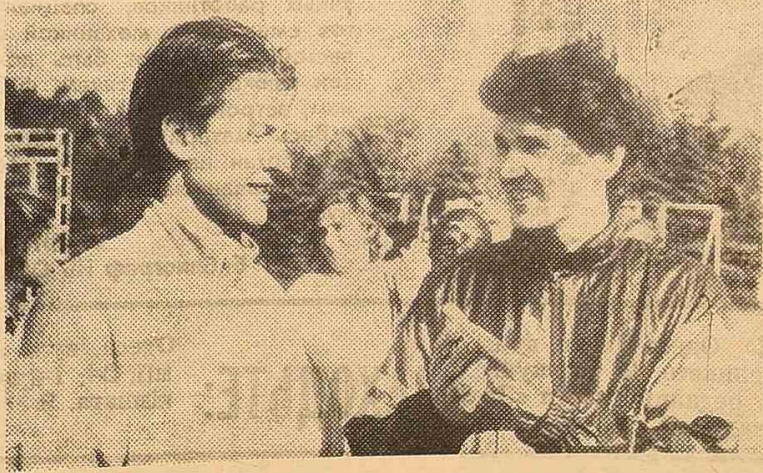
О. ДЬЯЧЕНКО,
студент III курса филфака.

Р. С. Лично с Н. Т. Щербанем я не знаком, поэтому считаю, что Вы, как и кафедра, принявшая странное решение, должны публично извиниться перед ним за приспосабливание к попытке протаскивать ревизионистские идеи устами студентов.

удалось. Одну из причин неудачи демонстрирует и письмо тов. Нэха, те методы, с помощью которых он обвиняет тов. Щербаня в политических преступлениях. Искажающее смысл цитирование, логические переделки, подмена понятий и терминов, наконец, грамматические и стилистические ошибки и необычайно легкий переход от парламентских форм дискуссии к плохо замаскированной ругани — вот набор средств, которые к перестройке не имеют ни малейшего отношения.

Конечно, в современных условиях преподавателям истории КПСС работать нелегко. В сложной ситуации поисков объективной картины прошлого нашей Родины требуется проявить все лучшие качества ученого и педагога — только в этом случае ответственные и почетные задачи, стоящие перед кафедрой, могут быть выполнены. Тов. Нэх (а, судя по опубликованной выписке из протокола, — и большинство членов его кафедры) предпочитают пока иной путь, путь поиска противника, некоей «враждебной силы», на действия которой можно списать свои собственные неудачи. Такое в исторической науке, да и во всей стране уже было и, как показывает огромный опыт, позитивных результатов не дало. И дать не может. Стоит ли упорствовать?

А. ОВЕЧКИН,
доцент кафедры новой
и новейшей истории.

УЛИЦА СОВЕТСКОЙ АРМИИ, 24

Это адрес научной библиотеки ОГУ, история строительства которой представляет, на мой взгляд, несомненный интерес.

По свидетельству А. И. Маркевича на этом месте был трехэтажный «большой дом» Ришельевского лицея. Он сдавался в аренду купцу В. Вагнеру; ко времени преобразования лицея в университет (в 1865 году) срок найма еще не окончился. 1 апреля 1868 года университет принял здание и было решено разместить здесь естественное отделение физико-математического факультета. Уже к лету этого года было закончено перемещение сюда из главного здания университета — ныне улица Петра Великого, 2 — большинства учебно-вспомогательных учреждений отделения. Тут же были квартиры для профессоров и лаборантов. За этим корпусом закрепилось название «Красный университет», так как некогда он был окрашен в красноватый цвет.

В 1870—1882 годах зоологический кабинет с лабораторией, находившиеся здесь, возглавлял И. И. Мечников. Тогда же — в 1871—1876 годах — физиологическим кабинетом, который размещался здесь же, заведовал И. М. Сеченов.

В конце XIX столетия создается строительная комиссия по сооружению зданий медицинского факультета университета (архитектор Н. К. Толвинский), а в начале 1899 года ей поручается также реконструкция этого здания «для библиотеки, музея изящных искусств и аудиторий историко-фило-

логического и юридического факультетов». Университету в связи с этим было ассигновано 200 тыс. рублей.

В 1899 году комиссия не имела возможности начать работы, так как кафедры естественного отделения еще не были перемещены. Однако, было проделана подготовительная работа: заключены договоры на поставку строительных материалов (камня и кирпича), заготовлены балки, известь и частично строевой лес. Реконструкцию здания начали ранней весной 1900 года с пристройки книгохранилища. Согласно проекту был возведен четырехэтажный корпус с каменным фундаментом и кирпичными стенами. Крыша покрыта черепицей. В противопожарных целях вместо деревянных подпор для конька крыши на чердаке сделана каменная стена вдоль всего корпуса.

Закончить книгохранилище Н. К. Толвинский не успел — осенью 1900 года строительство возглавил А. О. Бернардацци. В письме Николаю Константиновичу в Одессу от 3 ноября 1902 года на этот счет имеются точные указания: «В здании для библиотеки мною построено только книгохранилище, на котором верхний этаж, крышу

и все вообще работы исполнены А. О. Бернардацци, что видно по квитанциям...». Вновь выстроенное книгохранилище было рассчитано на 400 тысяч томов, при фондах библиотеки в то время до 240 тысяч, и в 1902 году сюда были перенесены книги.

В 1901 году началась разборка остальной части старого здания. На заседании строительной комиссии неоднократно рассматривались вопросы, связанные с его реконструкцией. Так, 16 апреля 1901 года, комиссии был представлен «видоизмененный эскиз здания библиотеки с аудиториями». Чтобы не выходить за ассигнованные суммы сокращается высота здания, отменяются предположенные на концах его фронтоны, уменьшается в боковых выступах высота окон и т. д.

Уже в 1902 году строительство было закончено и в протоколах строительной комиссии записывается: «Здание по Преображенской закончено перестройкой и ныне же может быть передано в ведение преемника университета».

К. ВАСИЛЬЕВ,
кандидат медицинских наук.

ОТ РЕДАКЦИИ. Готовя к печати материал К. Васильева, мы обратили внимание на отдельные неточности. Не желая, тем не менее, лишать интересующего читателя возможности ознакомиться с этим материалом, мы попросили библиографа НБ ОГУ В. С. ФЕЛЬДМАНА внести соответствующие коррективы и дополнения. Вот что он написал по этому поводу:

В 1857 г. Ришельевский лицей переместился в новый корпус по ул. Дворянской (Петра Великого, 2), а старый по ул. Дерibasовской — отошел коммерсанту Ринк-Вагнеру. Старый лицейский корпус в дальнейшем и назывался Домом Вагнера. Взамен Вагнер передал лицейу СВОЙ ДОМ и участок земли по ул. Преображенской (Советской Армии, 24). Этот участок, где находилась вагнеровская гостиница «Европейская», включал и часть территории, где теперь дом № 22.

СПОРТИВНАЯ ХРОНИКА

С 13 по 18 ноября в Одессе проходил чемпионат УССР по художественной гимнастике. В соревнованиях принимали участие 235 спортсменок разных областей Украины. Проводились они по трем категориям: «Олимпийские надежды», групповые упражнения и личное первенство. От сборной команды университета выступала студентка IV курса филфака Евгения Жбанкова. В результате на этих состязаниях Женя выполнила норму мастера спорта СССР. В составе сборной университета выступали: Ирина Рогачева (IV курс РГФ), Наталия Банько (III курс мехмата), Светлана Шведова (II курс физфака), Людмила Сигова (II курс филфака), Елена Варфоломеева (I курс РГФ). Тренер сборной команды университета Лариса Исаевна Кулагина была главным секретарем соревнований.

Л. СИГОВА,
мастер спорта по художественной гимнастике.

книжные новинки

ДЛЯ ВАС, ХИМИКИ

В научную библиотеку поступил 11-й выпуск «Сборника научно-методических статей по химии», издаваемого Главным учебно-методическим управлением высшего образования при Госкомитете СССР по народному образованию. Основная цель сборника — обмен опытом по актуальным вопросам современного высшего химического образования. Сборник открывается статьей преподавателей Московского университета «Пути совершенствования университетского химического образования». В этом разделе помещены статьи по фундаментальной подготовке химиков, по методике обучения, самостоятельной и исследовательской работе студентов-химиков, а также целевой подготовке химиков для различных отраслей народного хозяйства. Статьи II раздела посвящены актуальным проблемам использования ЭВМ в обучении химии. В статьях III раздела рассматриваются задачи университетов в реализации реформы средней школы. Материалы сборника будут полезны преподавателям, аспирантам, студентам-химикам.

С. КИРИЧЕНКО,
главный библиограф НБ ОГУ.

СПРАВОЧНИК ПО МЕХАНИКЕ

Справочно-поисковое издание М.-Б. А. Бабаева, Искандер-заде «Указатель по механике», второе в этой серии после «Математического указателя» М.-Б. А. Бабаева, представляет собой единый алфавитно-предметный указатель, содержащий всю информацию, имеющуюся в 60 специально подобранных книгах по механике. Указатель позволяет моментально навести справку: на страницах каких источников можно найти те или иные определения, формулы, теоремы, правила, свойства.

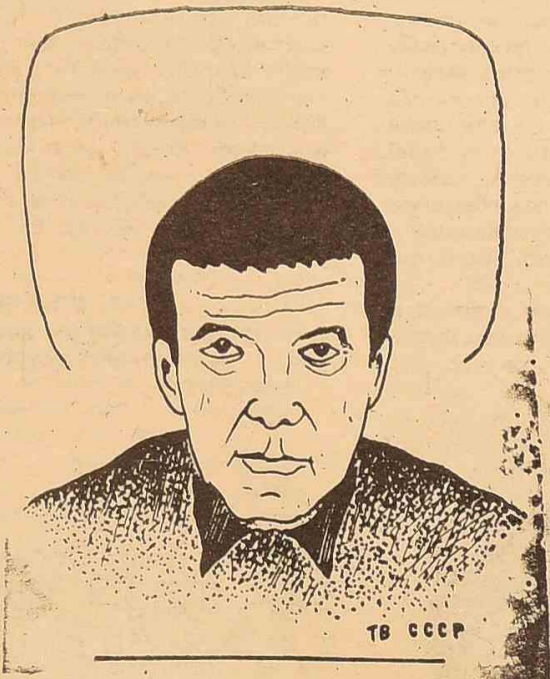
Указатель рассчитан на студентов вузов, в программах которых имеются дисциплины по механике, аспирантов, научных работников, специалистов смежных с механикой областей. Он может быть полезен также математикам, физикам, астрономам.

Весь материал «Указателя» обработан на ЭВМ ЕС1022 с использованием метода «Мускус».

Л. ВИСТ,
библиограф НБ ОГУ.

А. М. КАШПОРОВСКИЙ: на счете «десять» жилищно-бытовой комиссии профкома ОГУ проснуться и поспать треть на ассортимент в буфете главного корпуса.

Рисунок А. МИТНИКА.

1988

Тайнственный «вуалехвост»

«Провинциальный авангард: вчера, сегодня, завтра» — так назывался диспут, который попытался провести дискуссионный клуб Суворовского райкома комсомола 25 ноября в помещении концертного комплекса пионерского лагеря «Молодая гвардия».

Открывший заседание председатель диск-клуба Игорь Пирожок объяснил присутствовавшим в зале школьникам, комсомольским работникам, представителям городского экологического клуба, что ребята-авангардисты пришли показать свои работы — живопись, графику, почитать стихи, познакомиться с авторской песней, поспорить о них.

Стены зала пестрели картинами молодых неформальных, как принято теперь говорить, художников. Мне особенно запомнились работы студента ОГХУ им. Грекова Рашида Ачилова. Вот сюжет одной из них, под названием «Расстрелянная мечта»: на берегу с полными ужаса глазами стоит одинокая Ассоль; к пристани подходит корабль Грзя с... черными парусами. Сам Рашид, облаченный в костюм гусара, внимательно разглядывал произведения своих со товарищей, среди которых действительно немало интересных, ищущих ребят.

Большой интерес присутствующих вызвала, скажем, картина «Рыбак»: на голубом фоне помахивает плавниками громадная аквариумная рыбка — вуалехвост. «Рыбака», правда, не наблюдалось.

— Почему назвали ее именно так? — обращаюсь к автору, молодому самодеятельному художнику.

— Не знаю, — откровенно отвечает мне озадаченный автор.

Вся эта «тайнственность» несколько шокировала публику, как и неординарное одеяние молодых авангардистов. Быть может, поэтому диспут, задуманного организаторами, не получилось?

«Я не могу разобраться в себе... Помогите понять, для чего я рожден, для чего я живу, для чего я умру» — умоляет юный бард Андрей Грушецкий. Зал рассеянно наблюдает... серьгу, болтающуюся в ухе исполнителя. Зрителям не до

диспута, они разглядывают неформалов, как диковинку, как того самого вуалехвоста...

Поворачиваюсь к соседке — девятикласснице СШ № 83 Светлане Панферовой:

— Нравится?

— Нет, — честно признается девушка.

— А для чего вы сюда пришли?

— Нам в школе сказали, что

надо поехать на какой-то диспут об авангарде...

Спрашиваю мнение о диспуте у секретаря Суворовского райкома комсомола Елены Шаблевской.

— По-моему, у нас ничего не вышло, — отвечает она, — было мало времени на подготовку, да и не учли мы пассивности наших школьников. А вообще творчество молодых авангардистов очень интересно, попытаемся устроить повторный диспут и исправить наши ошибки.

Разумеется, можно списать все издержки на пассивность школьников. Но откуда взяться активности: едва ли в школах да и в вузах тоже говорят об авангарде, панк-роке или, скажем, о том же импрессионизме. Наша молодежь зачастую лишена элементарных представлений об истории и теории искусств. О каких же диспутах вообще может идти речь...

И все-таки мероприятие прошло не без пользы. Во-первых, экологи предложили молодым живописцам-авангардистам сотрудничество в плане рекламы акций, проводимых экологическим клубом. Во-вторых, гости «диспута» получили какое-то впечатление — ведь как загорелись у них глаза, когда тот же Андрей Грушецкий пел о «ребятах из Афгана»:

«Увидел я нынче в сестренке одной, вернувшейся, к счастью, оттуда домой.

Вернувшейся, К СЧАСТЬЮ, а память хранит тех, кто покалечен, и тех, кто убит...»

В. ГРЕБЕНЯК,
сотрудник Приморского райсобеса.

ПИШИТЬ НАМ:

270057, Одесса-Центр вул. Петра Великого, 2, держуниверситет, редакция газеты «За наукові кадри».

ЗАХОДЬТЕ:

Одесса, вул. Радянської Армії, 24, 1-й поверх, кімната, 9.

ДЗВОНІТЬ:

Тел. 23-84-13.

Редактор М. ЩЕРБАНЬ.